

انگیزش و یادگیری

با مدیریت پیشرفت تحصیلی دانش آموزان

مهدی اکبری

www.ketabir

سرشناسه	:	اکبری، مهدی، ۱۳۷۲-
عنوان و نام پدیدآور	:	Mehdi, Akbari
مشخصات نشر	:	انگیزش و یادگیری: با رویکرد پیشرفت تحصیلی دانش آموزان / مهدی اکبری.
مشخصات ظاهری	:	فیض آباد مولات: انتشارات جالیز، ۱۳۹۸.
شابک	:	۱۰۲ ص.
وضعیت ثبت نویسی	:	۲۳۰۰۰۰ ریال: ۲-۶۴-۶۷۷۴-۶۲۲-۹۷۸
یاددا	:	فیبا
موضوع	:	کتابنامه.
موضوع	:	انگیزش در آموزش و پرورش
موضوع	:	Motivation in education
موضوع	:	پیشرفت تحصیلی
موضوع	:	Promotion (School)
موضوع	:	یادگیری
موضوع	:	Learning
رده بندی کنگره	:	LB۱۰۰
رده بندی دیویی	:	۱۰۲
شماره کتابشناسی ملی	:	۵۸۴۳۴۴

شماره پروانه
انتشارات جالیز
۱۳۳۸۴

انگیزش و یادگیری

با رویکرد پیشرفت تحصیلی دانش آموزان

مؤلف: مهدی اکبری

ناشر: انتشارات علمی فرهنگی جالیز

چاپ: اول، ۱۳۹۸ / ۱۰۰۰ نسخه

قطع: وزیری / تعداد صفحه: ۱۰۲

قیمت: ۲۳۰.۰۰۰ ریال

شابک: ۲-۶۴-۶۷۷۴-۶۲۲-۹۷۸

طراح جلد: صالح مقدم

صفحه آرائی: محمد ناصر مرادپور

حق چاپ محفوظ است

آدرس: مشهد بلوار شهید رضوی روبروی درب دانشکده روانشناسی دانشگاه فردوسی

تلفن: ۰۹۱۵۸۳۱۹۵۳۵ - ۰۹۱۵۹۳۰۹۹۶۳ - ۰۵۱۳۸۷۹۵۲۸۸

فهرست مطالب

۷	مقدمه
۱۰	بیان مسئله
۱۲	تعاریفی از انگیزش و انواع آن
۱۵	اهم مترادف های واژه های «انگیزش» و «نیاز» در قرآن
۲۱	مفهوم انگیزش
۲۳	اهمیت انگیزش
۲۴	انگیزش ولیه در مقابل انگیزش ثانویه
۲۵	انگیزش درونی ر مقابل انگیزش بیرونی
۲۶	انگیزش اجتماعی
۲۶	انگیزه پیشرفت
۲۷	انگیزش پیچیده
۲۸	انگیزه های هوشیار در مقابل انگیزه های ناهوشیار
۲۸	انگیزه پیشرفت تحصیلی
۲۹	عوامل سه گانه انگیزش
۳۰	عوامل انگیزشی در یادگیری
۳۰	عامل اول: احساس شما در قبال موضوع های تحصیلی
۳۱	عامل دوم: شناسایی اهداف و پی بردن به علل آن ها
۳۳	عامل سوم: داوری درباره خویش و داشتن حس خودباوری
۳۴	عامل چهارم: تدوین نقشه عملی
۳۴	اسلام و انگیزش
۳۶	انگیزش و یادگیری
۳۶	تأثیر انگیزش در تثبیت یادگیری و تدریس
۳۸	یافته های تحقیقات

- ۴۰..... برخی از موانع یا عوامل مهم کاهش دهنده انگیزه.....
- ۴۶..... آفت یا آسیب های انگیزه تحصیلی تأکید بر درماندگی آموخته شده.....
- ۴۷..... طبق نظریه درماندگی آموخته شده.....
- ۴۹..... انگیزش و نظریه های آن در آموزش و پرورش.....
- ۵۱..... دیدگاه رفتارگرایی.....
- ۵۲..... دیدگاه شناختی (شناخت گرایی).....
- ۵۳..... دیدگاه اندیشه گرایی.....
- ۵۴..... نقش انگیزش در یادگیری.....
- ۵۶..... درماندگی آموخته شده.....
- ۵۸..... رابطه بین درماندگی آموخته شده با انگیزش پیشرفت تحصیلی.....
- ۶۳..... عوامل مؤثر بر درماندگی آموخته شده.....
- ۷۳..... تأثیر فناوری اطلاعات در مدرسه بر افزایش انگیزه پیشرفت تحصیلی.....
- ۷۷..... اثربخشی آموزش فعال فناورانه (TEAL) با رویکرد ترکیبی بر انگیزش پیشرفت تحصیلی.....
- ۸۱..... انگیزش و روش های فعال.....
- ۸۵..... راهکارهای ایجاد انگیزه در دانش آموزان و تأثیر آن در پیشرفت تحصیلی.....
- ۹۲..... نتیجه گیری.....
- ۹۴..... منابع و مآخذ.....

مقدمه

انگیزه سازه‌ای فرضی است که رفتار را قابل فهم و پیش بینی پذیر می‌کند و یک نیاز فطری رشد و روانشناختی است که به رفتار فرد جهت و نیرو می‌بخشد (رئیس سعیدی، ۱۳۹۴). انگیزش عاملی بسیار مهم و یکی از شروط اساسی یادگیری الکترونیکی است (کاوه، ۱۳۸۹). انگیزش با یادگیری ارتباط دارد. مشکلات انگیزشی باعث می‌شود که دانش آموزان در حد توانایی، شایستگی خودشان عمل نکنند و پایین‌تر از حد انتظار کار کنند (اشجعی و شاکری، ۱۳۹۳). معلم خوب کسی نیست که بیشترین چاره‌ها را می‌دهد، بلکه آن کسی است که شوق آموختن و فهمیدن را در دانش آموزان ایجاد می‌کند. انگیزش و یادگیری با یکدیگر ارتباط دارند، زیرا یادگیری فرآیند فعالی است که مستلزم کوشش جدی و آگاهانه است. حتی اگر دانش آموزی از توانایی بالایی برخوردار باشد، هنگام یادگیری توجه کافی نداشته باشد و از خود کوشش نشان ندهد قادر به یادگیری نخواهد بود (مصیبی و صادقی بیاض، ۱۳۹۱). انگیزش میان همه عوامل مؤثر بر یادگیری، اهمیت بیشتری دارد تا آن جا که گفته شده است، سه عامل مهم در یادگیری عبارتند از: الف- انگیزش ب- انگیزش ج- انگیزش. پژوهش‌ها نیز نشان داده است که انگیزش دانش آموزان در یادگیری اهمیت مطلوب‌تری در مقایسه با هوش دارد. انگیزش اثری به یادگیری استوار و انگیزش کم به یادگیری کم می‌انجامد. در واقع انگیزش، موتور یادگیری است و میزان یادگیری دانش آموزان را به حداکثر می‌رساند. باید دانش آموز را تشنه یادگیری کنید. زیرا با این کار خود او به دنبال یادگیری خواهد رفت. بین انگیزش و یادگیری رابطه دوسویه است، نه یک سویه. بارها دانش آموزانی را دیده شده است که از لحاظ توانایی و استعداد یادگیری بسیار شبیه به هم هستند، اما در پیشرفت تحصیلی تفاوت‌های زیادی با یکدیگر دارند. این جنبه از رفتار آدمی به حوزه انگیزش مربوط می‌شود. تأثیر انگیزش بر فرایند یادگیری دانش آموزان به معلم کمک می‌کند تا در طرح و اجرای برنامه‌های آموزشی خود روش‌های بهتری را به کار ببندند. شناخت و تحلیل مناسب انگیزش فراگیران برای کارایی و اثربخشی فعالیت‌های یاددهی و یادگیری اهمیت زیادی دارد.

دانش‌آموزان با انگیزه به یادگیری اشتیاق داشته و سخت‌کوش هستند. معلم با انگیزه دانش‌آموز را با انگیزه می‌کند و دانش‌آموزان با انگیزه می‌توانند انگیزه معلم را افزایش دهند. با توجه به وجود عقل در بشر، نقش انگیزش در انسان جهت پیشرفت نسبت به سایر جانداران قابل‌توجه است. در واقع انگیزش موتور محرک تلاش و فعالیت برای تثبیت یادگیری و تدریس است. دانش‌آموز بی‌انگیزه نه تنها رغبتی به درس خواندن و یادگیری نشان نمی‌دهد، بلکه با بی‌تفاوتی و بی‌توجهی خود چه بسا برای کار کردن دانش‌آموزان دیگر در کلاس نیز مزاحمت ایجاد کند. تا انگیزه نباشد هیچ‌کس هیچ‌چیزی را یاد نخواهد گرفت. قلب آموزش و پرورش انگیزش است. صاحب‌نظران معتقدند انگیزه می‌تواند همانند یک نیرو در ایجاد یادگیری مؤثر باشد و نوآموزان و فراگیران را با علاقه هرچه بیشتر به سبب آن نسبت کند (حسینلو، ۱۳۹۱). بارها دانش‌آموزانی را دیده‌ایم که از لحاظ توانایی و استعداد یادگس بسیار شبیه به هم هستند اما در پیشرفت تحصیلی تفاوت‌های زیادی با یکدیگر دارند. این جنبه از رفتار آدمی به حوزه انگیزه مربوط می‌شود موفقیت تحصیلی از مسائل مهم آموزشی و روان‌شناسی است که راز آن تنگاتنگی با انگیزه دارد (فتحی، ۱۳۹۳). صاحب‌نظران تعلیم و تربیت همواره بر تأثیر انگیزه‌های مختلف بر اثربخشی و بازده یادگیری تأکید داشته‌اند (کیان، ۱۳۹۳). متغیر انگیزه پیشرفت بیشترین سهم پیش‌بینی را بر عملکرد تحصیلی دارد (ساجدی و شفیع‌زاده، ۱۳۹۴). مطالعات نشان داده است که جهت‌گیری انگیزشی نقش مهمی در عملکرد تحصیلی، یادگیری، شایستگی در مدرسه و اداره‌گری و موفقیت تحصیلی و شکست دارد (آلبوگیش و همکاران، ۱۳۹۳). انگیزش، نیروی ایجادکننده، نگهدارنده و هدایت‌کننده‌ی رفتار است. مفهوم انگیزش برای روان‌شناسان و معلمان، مهم‌تر از هوش و استعداد است؛ زیرا تا دانش‌آموز برانگیخته نشود، نمی‌توان از هوش و استعداد او در یادگیری استفاده کرد (گلوی و نجفی، ۱۳۹۳). مطالعات نشان می‌دهند که در میان عوامل متعدد و گوناگون (فردی و محیطی) تأثیرگذار بر یادگیری و پیشرفت تحصیلی یادگیرندگان، انگیزش نقش برجسته و بلکه مهم‌تری را ایفا می‌نماید. شناخت و تحلیل مناسب انگیزش فراگیران برای کارایی و اثربخشی فعالیت‌های یاددهی و یادگیری اهمیت زیادی دارد. انگیزش عامل بسیار مهم و اغلب مهم‌ترین شرط یادگیری

است و اهمیت آن اغلب از هوش کلی نیز بیشتر می باشد. مجموعه ای از عوامل مرتبط با یکدیگر بر انگیزش دانش آموزان برای یادگیری تأثیر دارند. این مجموعه ممکن است شامل ویژگی های یادگیرنده، برنامه های درسی به لحاظ کمی و کیفی، ویژگی های معلمان، شرایط و ویژگی های محیط آموزشی، فعالیت ها و تکالیف یادگیری و سایر عوامل محیطی باشد. شناخت این عوامل معلم را در انتخاب مناسب تدابیر و فعالیت های یاددهی و یادگیری و تعامل اثربخش با فراگیران و در نهایت افزایش اثربخشی تدریس یاری می نماید (کاوه، ۱۳۸۹).

www.ketab.ir